

mokslo darbai

ISSN 0258-0802

LITERATŪRA

44(1)
2002

ISSN 0258–0802

Literatūra

ISSN 0258–0802

VILNIUS UNIVERSITY

Literatūra

Research Papers

Published since 1958

2002
Vol. 44(1)

18–19th Century Lithuanian Literature

Vilnius University Publishing House
2002

ISSN 0258-0802

VILNIAUS UNIVERSITETAS

Literatūra

Mokslo darbai

Leidžiami nuo 1958 metų

2002
44(1) tomas

XVIII–XIX a. lietuvių literatūra

Vilniaus universiteto leidykla
2002

Redaktorių kolegija (Editorial Board)

Vyriausiasis redaktorius (Editor-in-Chief)

Doc. dr. *Giedrius Viliūnas* – Vilniaus universitetas, filologija (lietuvių literatūra)
Vilnius University, Philology (Lihuanian Literature)

Vyriausiojo redaktoriaus pavaduotoja (Deputy Editor-in-Chief)

Prof. habil. dr. *Eugenija Ulčinaitė* – Vilniaus universitetas, filologija (klasikinė filologija)
Vilnius University, Philology (Classical Philology)

Atsakingoji sekretorė (Executive Secretary)

Dr. *Genovaitė Družkutė* – Vilniaus universitetas, filologija (visuotinė literatūra)
Vilnius University, Philology (World Literature)

Nariai (Editors):

Prof. habil. dr. *Viktorija Daujotytė-Pakerienė* – Vilniaus universitetas, filologija (lietuvių literatūra)
Vilnius University, Philology (Lihuanian Literature)

Prof. habil. dr. *Genadij Gačev* – Rusijos MA Slavistikos ir balkanistikos institutas, filologija (rusų literatūra)
Institute of Slavonic and Balcan Studies, Russian Academy of Sciences, Philology (Russian Literature)

Prof. habil dr. *Nikolaj Kazanskij* – Sankt Peterburgo universitetas, filologija (klasikinė filologija)
St. Petersburg University, Philology (Classical Philology)

Doc. dr. *Nijolė Kašelionienė* – Vilniaus pedagoginis universitetas, filologija (visuotinė literatūra)
Vilnius Pedagogical University, Philology (World Literature)

Prof. habil. dr. *Jevgenij Kostin* – Vilniaus universitetas, filologija (rusų literatūra)
Vilnius University, Philology (Russian Literature)

Habil. dr. *Jūratė Sprindytė* – Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas, filologija (lietuvių literatūra)
Institute of Lithuanian Literature and Folklore, Philology (Lithuanian Literature)

Prof. PhD *Rimvydas Šilbajoris* – Ohajo universitetas (JAV), filologija (rusų literatūra)
Ohio University (USA), Philology (Russian Literature)

Redakcijos adresas (Address):

Vilniaus universiteto Lietuvių literatūros katedra
Department of Lithuanian Literature of Vilnius University
Universiteto g. 5, LT-2734 Vilnius
Tel./faksas (370 5) 268 72 17
El. paštas: lituan@literatura.lt
Elektroninė žurnalo versija / archyvas / diskusijos http://www.literatura.lt

© „Literatūra“, 2002
© Vilniaus universiteto leidykla, 2002

TURINYS

Pratarmė 7

Straipsniai

Dalia Dilytė. Antikinės retorikos pėdsakai Kristijono Donelaičio *Metuose* 8
Les traces de la rhétorique ancienne dans le poème de Kristijonas Donelaitis Metai

Leonas Gineitis. J. Kvantas: pavyzdys K. Donelaičiui 22
J. Quandt - einem Vorbild K. Donelaitis gleich

Reda Griškaitė. „Horacijaus sindromas" XIX a. pradžios Lietuvoje:
meilė literatūrai ar giliai suvoktas patriotizmas? 50
The "Horace Syndrome" in Lithuania at the Beginning of the 19th Century:
Love for Literature or Profound Patriotism?

Brigita Speičytė. Pilietinio tautiškumo tradicija Lietuvoje XIX a. pradžioje 70
Die Tradition des bürgerlichen Nationalbewusstseins Anfang des 19. Jahrhunderts in Litauen

Regina Sinkevičienė. Regioninio identiteto atšvaitai Ernsto Wicherto kūryboje 94
Wahrnehmung regionaler Identität im Schaffen Ernst Wicherts

Paulius Subačius. „Patikimiausio" *Anykščių šilelio* šaltinio tekstas:
tarp lingvistikos ir poezijos 108
The Text of the "Most Credible" Source of Anykščių šilelis*: Between Linguistics and Poetry*

Dalia Čiočytė. Klasikinių įvaizdžių „gramatika" Maironio lyrikoje 117
"A Grammar" of Classical Images in Maironis' Poems

Publikacijos

Paweł Bukowiec. Zapomniany utwór Silvestrasa Valiūnasa 123
Silvestras Valiūnas. Pogrzeb Tadeusza Kościuszki w grobach królów polskich
w Krakowie 126

Recenzijos

Nauji XIX a. lietuvių literatūros keliai mokyklon
[Audronė Žentelytė, *XIX amžiaus literatūra*, 2001] (Brigita Speičytė) 141
Giedrius Subačius, *Kalikstas Kasakauskis: Lietuvių bendrinės kalbos konjunktūra*,
Vilnius: LLTI, 2001 (Jurgis Pakerys) 148

Kronika

Baltistika Brno universitete (Tomašas Hoskovecas, Vaidas Šeferis) / Das Institut für Baltistik der Philosophischen Fakultät der Ernst-Moritz-Arndt-Universität Greifswald / BRD (Liane Klein) / ŠU Lietuvių literatūros katedra 2002 metais (Nerijus Brazauskas) / Apie VPU Lietuvių literatūros ir visuotinės literatūros katedras 2001–2002 metais (Vytautas Martinkus) / 2002 metai VU Lietuvių literatūros katedroje (Dalia Čiočytė, Inga Migūnaitė) 156

Informacija autoriams 167

Šio leidinio sudarytoja

Brigita Speičytė

PRATARMĖ

Šis *Literatūros* sąsiuvinis susitelkė, pasirodžius reikšmingiems XIX a. lietuvių literatūros istorijos darbams. 2002 m. išleistas ilgai rengtas akademinės literatūros istorijos tomas *Lietuvių literatūra. XIX amžius* (redaktorius ir pagrindinis autorius Juozas Girdzijauskas), 2001 m. – konceptualus Audronės Žentelytės vadovėlis bendrojo lavinimo mokyklų vyresniosioms klasėms *XIX amžiaus literatūra*. Sąsiuvinio straipsniai išsidėsto įprastose XIX a. lietuvių literatūros ribose – nuo Donelaičio iki Maironio, tačiau juose akcentuojami tie literatūros ir kultūros tradicijos momentai, kurių tyrinėjimo poreikį ir refleksijos trūkumą atskleidė minėtieji apibendrinamieji veikalai. Į šį poreikį atsiliepia žurnalo straipsnių autoriai, tyrinėjantys lietuvių literatūros dialogo su antikine ir krikščioniškąja Europos literatūros tradicija aspektus tiek lietuviakalbėje, tiek lenkakalbėje Mažosios bei Didžiosios Lietuvos literatūroje, antikinės ir lenkiškos literatūros tekstų vertimo, jų kultūrinės motyvacijos klausimus. Aptariami literatūros tekstų reprezentuojami ar formuojami alternatyvūs bendruomeninės tapatybės variantai, atsirandantys heterogeniškos kultūros lauke. Atidžiai žvelgiama į istorinių regionų – Mažosios Lietuvos, Žemaitijos – kultūrinę specifiką. Literatūros istorijos tekstų rinkinio atnaujinimo pastangas ženklina sąsiuvinyje svarstomas Baranausko *Anykščių šilelio* teksto kanoninio varianto klausimas, neskelbto Silvestro Valiūno vertimo publikacija, dėmesys „nekanoninėms", „kontekstinėms" Lietuvos literatūros ir kultūros asmenybėms. Daugiakalbės XVIII a. pab. – XIX a. Lietuvos literatūros kontekste dar kartą iškeliama bendrinės lietuvių kalbos, kaip viešosios bendruomeninės komunikacijos priemonės, kūrimo problema.

Poreikis iš naujo permąstyti paveldo ir naujovės, „senosios" ir „naujosios" Lietuvos sandūrą, tradicijos transformacijas XIX a. literatūroje išryškėjo ir šiais metais Vilniaus universitete įvykusioje diskusijoje apie leidinį *Lietuvių literatūra. XIX amžius*. Dėl ribotos sąsiuvinio apimties ji paskelbta tik antrame internetiniame šių metų *Literatūros* numeryje. Į šį sąsiuvinį taip pat netilpo ir kai kurios recenzijos bei anotacijos: rinkiniui *Egzodo Donelaitis* (Kristina Mačiulytė), knygai *Lietuvos Didžiosios Kunigaikštijos kultūra* (Viktorija Vaitkevičiūtė), *Darbų ir dienų* 28 tomui *XIX amžiaus akiračiai* (Aida Ažubalytė). Su jomis taip pat galima susipažinti žurnalo internetinėje svetainėje www.literatura.lt .

Sudarytoja